

MỘT SỐ KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC VÀ HƯỚNG ĐI CỦA DU LỊCH HÒA BÌNH

*ThS. Đinh Thị Thu Hương**

Giới thiệu

Hòa Bình, một tỉnh miền núi phía Tây Bắc Việt Nam, nằm tiếp giáp với Thủ đô Hà Nội và là cửa ngõ quan trọng kết nối vùng Tây Bắc với các tỉnh đồng bằng Bắc Bộ. Với khoảng cách hơn 60 km từ trung tâm Hà Nội, Hòa Bình có một vị trí địa lý thuận lợi, đóng vai trò là cầu nối cho du khách từ đồng bằng lên các tỉnh miền núi phía Bắc.

Tỉnh Hòa Bình không chỉ nổi tiếng với cảnh quan thiên nhiên hùng vĩ, mà còn chứa đựng những giá trị văn hóa và lịch sử phong phú. Nổi bật trong số đó là nền "Văn hóa Hòa Bình" với những di chỉ khảo cổ quan trọng có niên đại khoảng 18.000 năm. Hiện tại, tỉnh còn lưu giữ hàng trăm chiếc trống đồng và hàng ngàn chiếc chiêng quý giá, thể hiện sự phong phú về văn hóa truyền thống của các dân tộc sinh sống tại đây, đặc biệt là bản sắc văn hóa dân tộc Mường.

Bên cạnh đó, Hòa Bình còn sở hữu nhiều tiềm năng phát triển du lịch với các danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử và các khu bảo tồn thiên nhiên đa dạng. Với 110 di tích danh lam thắng cảnh được xếp hạng, trong đó có 41 di tích cấp quốc gia, tỉnh có nhiều điểm đến hấp dẫn cho du khách, từ các hang động chứa di chỉ khảo cổ, đến các khu bảo tồn thiên nhiên như Ngọc Sơn - Ngõ Luông, Pu Canh, Hang Kia - Pà Cò...

* Phòng Thống kê Tổng hợp, Cục Thống kê Hòa Bình

1. Những kết quả đạt được trong phát triển du lịch

Trong những năm qua, tỉnh Hòa Bình đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng trong phát triển du lịch như phát triển cơ sở hạ tầng, đa dạng hóa sản phẩm du lịch và quảng bá, bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa dân tộc, tỉnh Hòa Bình đã trở thành một điểm đến du lịch tiềm năng, góp phần quan trọng vào phát triển kinh tế địa phương, nâng cao vị thế của tỉnh trong khu vực Tây Bắc.

- Công tác quản lý nhà nước về du lịch

Ban Chỉ đạo Du lịch tỉnh Hòa Bình đã triển khai hiệu quả các chương trình, kế hoạch phát triển du lịch từ Trung ương và địa phương. Một trong những thành tựu nổi bật là việc tỉnh đã ban hành nhiều chính sách quan trọng, như Nghị quyết số 10-NQ/TU ngày 30/12/2016 phát triển du lịch tỉnh Hòa Bình đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030; Nghị quyết số 14-NQ/TU ngày 22/6/2017 về phát triển khu du lịch hồ Hòa Bình thành khu du lịch quốc gia; Nghị quyết số 13-NQ/TU ngày 17/10/2022 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về xây dựng các xã vùng cao huyện Tân Lạc trở thành Khu du lịch cấp tỉnh vào năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050; Chỉ thị số 49/CT ngày 27/12/2023 của Ban Thường vụ Tỉnh về tăng cường sự lãnh đạo của đảng trong công tác quản lý, đẩy mạnh phát triển du lịch trên địa

bản tỉnh Hòa Bình. Ủy ban nhân dân tỉnh đã ban hành Kế hoạch thực hiện “Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030”; Kế hoạch thực hiện Quy hoạch phát triển Khu du lịch quốc gia hồ Hòa Bình đến năm 2030; Kế hoạch thực hiện Chương trình hành động số 15-CTr/TU ngày 22/9/2017 của Tỉnh ủy thực hiện Nghị quyết số 08-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn. Tỉnh cũng đã ban hành Đề án phát triển du lịch Hòa Bình giai đoạn 2021-2025, tầm nhìn đến năm 2030; Đề án phát triển du lịch cộng đồng gắn với xây dựng nông thôn. Đồng thời tỉnh đã triển khai thực hiện các quy hoạch phát triển du lịch gồm: Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch tỉnh Hòa Bình đến 2020, tầm nhìn đến năm 2030; Quy hoạch phát triển Khu du lịch quốc gia hồ Hòa Bình đến năm 2030; Quy hoạch chung xây dựng Khu du lịch quốc gia hồ Hòa Bình, tỉnh Hòa Bình đến năm 2035 và đang lập các Quy hoạch phân khu du lịch. Tỉnh Hòa Bình xác định phát triển du lịch theo hướng bền vững gắn với bảo tồn, phát huy bản sắc văn hóa các dân tộc; đa dạng sản phẩm du lịch gắn với phát huy văn hóa, tiềm năng, lợi thế của địa phương và xây dựng nông thôn mới. Phát triển dòng sản phẩm du lịch nghỉ dưỡng - chữa bệnh - chăm sóc sức khỏe; tập trung phát triển du lịch văn hóa, du lịch thể thao, hội thảo, dịch vụ du lịch cộng đồng, kinh tế ban đêm. Chú trọng khai thác thị trường vùng Thủ đô Hà Nội song song với mở rộng thị trường trong nước, quốc tế. Đẩy mạnh công tác hợp tác liên kết phát triển du lịch với các tỉnh, đặc biệt là liên kết với thủ đô Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh và nước ngoài để mở rộng thị trường thu hút khách, thúc đẩy phát triển du lịch. Theo đó, tỉnh đã tập trung triển khai hiệu quả các cơ chế chính sách, quy hoạch du lịch theo quy định, huy động tối đa nguồn lực đầu tư phát triển kinh tế du lịch; bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa phục vụ phát triển du lịch; nâng cao chất lượng và phát triển sản phẩm du lịch phù hợp với điều kiện tài nguyên và định hướng

phát triển của tỉnh, như các loại hình du lịch văn hóa, sinh thái, tâm linh, thể thao... Từng bước xây dựng chiến lược phát triển sản phẩm, xây dựng thương hiệu du lịch tỉnh Hòa Bình gắn với hình ảnh đặc trưng, độc đáo mang bản sắc văn hóa các dân tộc, đặc biệt là bản sắc văn hóa dân tộc Mường.

Nhìn chung, công tác triển khai thực hiện các Quy hoạch, Đề án, Kế hoạch phát triển du lịch tỉnh Hòa Bình được kịp thời đã góp phần phát triển du lịch tại các huyện, thành phố theo đúng định hướng và mục tiêu đã đề ra.

- Đầu tư hạ tầng và thu hút đầu tư

Trong giai đoạn từ 2022 đến 2024, Hòa Bình đã thu hút được nhiều dự án đầu tư vào hạ tầng du lịch với tổng số vốn lên đến hàng nghìn tỷ đồng. Đáng chú ý, tỉnh đã triển khai Dự án Phát triển hạ tầng du lịch tỉnh Hòa Bình với tổng mức đầu tư 3.752,68 tỷ đồng (tương đương 158,84 triệu USD), trong đó bao gồm việc xây dựng và nâng cấp hạ tầng du lịch tại Khu du lịch hồ Hòa Bình.

Số lượng cơ sở lưu trú du lịch đã tăng đáng kể, từ hơn 300 cơ sở năm 2020 lên hơn 500 cơ sở vào giữa năm 2024, với khoảng 5.000 phòng khách sạn và 3.450 đêm homestay. Sự gia tăng này đã góp phần đáp ứng nhu cầu ngày càng tăng của du khách đến với tỉnh.

- Phát triển sản phẩm du lịch

Hòa Bình đã tập trung phát triển đa dạng các sản phẩm du lịch, bao gồm du lịch cộng đồng, du lịch sinh thái, và du lịch văn hóa. Một ví dụ điển hình là việc triển khai mô hình du lịch cộng đồng tại các xã như Mai Châu, Đà Bắc, Cao Phong và Tân Lạc, thu hút lượng lớn khách du lịch quan tâm đến văn hóa địa phương. Theo báo cáo của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, đến giữa năm 2024, Hòa Bình đã đón hơn 2,89 triệu lượt khách, trong đó có gần 300.000 lượt khách quốc tế, đạt mức tăng trưởng ấn tượng so với cùng kỳ năm trước.

➤➤➤ THỐNG KÊ VÀ CUỘC SỐNG

Số lượng khách và doanh thu du lịch tỉnh Hòa Bình giai đoạn 2020 - 2024

Năm	Tổng lượt khách (triệu lượt)	Khách quốc tế (triệu lượt)	Khách nội địa (triệu lượt)	Tổng thu từ du lịch (tỷ VND)
2020	2,5	0,25	2,25	2.000
2021	1,8	0,10	1,70	1.500
2022	3,28	0,45	2,83	3.614
2023	3,95	0,45	3,50	4.016
2024*	4,50	0,50	4,00	4.500

*Dự kiến năm 2024

Nguồn: Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch tỉnh Hòa Bình

- Doanh thu từ du lịch

Doanh thu từ du lịch cũng đã tăng mạnh mẽ trong những năm gần đây. Năm 2023, tổng thu từ du lịch của tỉnh đạt 4.016 tỷ đồng, tăng 11,1% so với cùng kỳ năm trước. Trong 6 tháng đầu năm 2024, tổng doanh thu từ du lịch đã đạt 2.928 tỷ đồng, tăng 32,8% so với cùng kỳ năm 2023.

2. Hạn chế và thách thức

Dù đã đạt được nhiều thành công, du lịch Hòa Bình vẫn đối mặt với một số hạn chế và thách thức lớn như khả năng kết nối hạ tầng giao thông, đa dạng sản phẩm du lịch, nguồn nhân lực còn hạn chế... ảnh hưởng đến sự phát triển bền vững, cụ thể:

- Hạn chế trong kết nối giao thông và hạ tầng du lịch

Việc phát triển hạ tầng giao thông kết nối các điểm du lịch vẫn còn hạn chế. Nhiều tuyến đường chưa được nâng cấp, đặc biệt là các tuyến đường đến những khu du lịch trọng điểm như hồ Hòa Bình. Hiện tại, tỉnh vẫn chưa có bến thuyền đạt chuẩn, gây khó khăn cho việc phát triển du lịch đường thủy, một lĩnh vực có nhiều tiềm năng tại khu vực hồ Hòa Bình.

- Chất lượng dịch vụ du lịch chưa đồng đều

Mặc dù có sự gia tăng về số lượng cơ sở lưu trú, chất lượng dịch vụ tại một số điểm du lịch vẫn chưa đạt yêu cầu, đặc biệt là các khu nghỉ dưỡng cao cấp. Việc thiếu các tổ hợp nghỉ dưỡng kết hợp vui chơi giải trí chất lượng cao

đã hạn chế khả năng thu hút và giữ chân du khách, làm giảm thời gian lưu trú trung bình của du khách tại tỉnh.

- Công tác quảng bá và xây dựng thương hiệu

Công tác quảng bá du lịch Hòa Bình còn nhiều hạn chế, chưa xây dựng được một chiến lược quảng bá thương hiệu rõ ràng và hiệu quả. Điều này dẫn đến sự nhận biết về du lịch Hòa Bình còn thấp so với các địa phương khác trong khu vực như Sa Pa, Mộc Châu.

- Nguồn nhân lực du lịch chưa đủ đáp ứng

Nguồn nhân lực trong ngành du lịch của tỉnh còn thiếu về số lượng và chất lượng. Đến giữa năm 2024, Hòa Bình có 96 hướng dẫn viên du lịch, trong đó chỉ có 25 hướng dẫn viên quốc tế. Con số này vẫn chưa đủ để đáp ứng nhu cầu của du khách quốc tế đến với tỉnh.

- Khó khăn trong việc thu hút đầu tư lớn

Tỉnh Hòa Bình vẫn chưa thu hút được nhiều nhà đầu tư có tiềm lực lớn để phát triển các dự án du lịch cao cấp. Nhiều dự án du lịch trọng điểm bị chậm tiến độ hoặc chưa thể triển khai do gặp khó khăn về thủ tục hành chính và quy hoạch đất đai.

3. Định hướng và giải pháp phát triển du lịch trong tương lai

Để tiếp tục phát triển du lịch, tỉnh Hòa Bình cần thực hiện một số giải pháp sau:

- Đầu tư hoàn thiện hạ tầng du lịch

Ưu tiên đầu tư các tuyến đường giao thông kết nối đến các điểm du lịch, đặc biệt là hoàn thiện hạ tầng tại Khu du lịch quốc gia hồ Hòa Bình. Việc đầu tư vào các bến tàu, nhà vệ sinh công cộng và nâng cấp chất lượng tàu thuyền vận chuyển khách là cần thiết để cải thiện trải nghiệm của du khách. Tập trung ưu tiên các nguồn lực, lồng ghép nguồn ngân sách nhà nước để đầu tư, hoàn chỉnh cơ sở hạ tầng kỹ thuật đầu tư phát triển hạ tầng giao thông du lịch đến các khu, điểm du lịch trên bản tỉnh như các bến cảng du lịch và tuyến đường hai bên ven hồ Khu du lịch hồ Hoà Bình để kết nối các điểm du lịch, tạo điều kiện thuận lợi đi lại cho du khách và thu hút nhà đầu tư. Thu hút các nguồn vốn hỗ trợ chính thức nước ngoài (ODA), nguồn vốn tổ chức phi Chính phủ (NGO) và các nguồn xã hội hóa để đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng du lịch.

- Đẩy mạnh công tác quảng bá và xây dựng thương hiệu

Tinh cần tăng cường công tác quảng bá du lịch thông qua các chiến dịch marketing, hợp tác với các cơ quan truyền thông báo chí, trên các nền tảng mạng xã hội Facebook, TikTok, Zalo... trên cổng thông tin du lịch thông minh của tỉnh và tham gia các hội chợ du lịch quốc tế để thu hút khách du lịch. Đồng thời, xây dựng thương hiệu du lịch Hòa Bình gắn liền với các sản phẩm du lịch đặc trưng, mang đậm bản sắc văn hóa các dân tộc.

- Phát triển các sản phẩm du lịch mới

Tập trung phát triển các loại hình du lịch mới như du lịch mạo hiểm, du lịch sinh thái cao cấp, và du lịch chăm sóc sức khỏe. Khai thác triệt để tiềm năng của hồ Hòa Bình và các khu bảo tồn thiên nhiên, kết hợp với du lịch văn hóa dân tộc để tạo ra những trải nghiệm độc đáo cho du khách.

- Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực du lịch

Tăng cường đào tạo và bồi dưỡng nguồn nhân lực du lịch, đặc biệt là đội ngũ hướng dẫn viên, nhân viên tại các điểm du lịch. Hợp tác với các trường đại học và trung tâm đào tạo nghề

để cung cấp các khóa học chuyên sâu về du lịch, giúp nâng cao chất lượng dịch vụ.

- Tăng cường hợp tác quốc tế

Thúc đẩy hợp tác với các địa phương trong và ngoài nước để chia sẻ kinh nghiệm, học hỏi các mô hình phát triển du lịch thành công. Hòa Bình cũng cần tích cực tham gia các chương trình xúc tiến du lịch tại các thị trường tiềm năng như Châu Âu, Bắc Mỹ, và Đông Nam Á.

4. Kết luận

Với những tiềm năng to lớn về tự nhiên và văn hóa, cùng với sự chỉ đạo quyết liệt từ các cấp chính quyền, Hòa Bình hoàn toàn có thể trở thành một trong những điểm đến du lịch hấp dẫn nhất vùng Tây Bắc. Để đạt được mục tiêu này, tỉnh cần tập trung vào việc hoàn thiện hạ tầng, nâng cao chất lượng dịch vụ, và xây dựng thương hiệu du lịch đặc trưng. Việc thực hiện hiệu quả các giải pháp trên sẽ giúp Hòa Bình phát triển du lịch bền vững, đóng góp quan trọng vào phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Tài liệu tham khảo:

1. Ban Chỉ đạo Du lịch tỉnh Hòa Bình, (2024), 'Kế hoạch phát triển du lịch tỉnh Hòa Bình năm 2024', truy cập từ <http://sovhttdlich.hoabinh.gov.vn/>
2. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Hòa Bình, (2023), 'Báo cáo tổng kết ngành du lịch năm 2023', truy cập từ <http://sovhttdlich.hoabinh.gov.vn/>
3. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Hòa Bình, (2024), 'Kế hoạch số 522/KH-SVHTTDL ngày 22/3/2024 về việc tuyên truyền, quảng bá Du lịch Hòa Bình năm 2024', truy cập từ <http://sovhttdlich.hoabinh.gov.vn/>
4. Trần Tâm, Trọng Hiếu (2023), 'Đồng bộ giải pháp nâng tầm du lịch Hòa Bình', truy cập từ <https://daibieunhandan.vn/>
5. <https://www.baohoabinh.com.vn/220/192586/Doc-dao-nen-Van-hoa-Hoa-Binh-brBai-1-Ghi-danh-nen-van-hoa-noi-tieng-the-gioi.htm>